

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 092 62/99-5072
Signatura: bi2cs107

Oblastní pracoviště č. 9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Jičín

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Masarykova základní škola Stará Paka Revoluční 355, 507 91 Stará Paka
Identifikátor ředitelství:	600 092 453
IZO:	102 206 414
Ředitel školy:	Mgr. Kamil Pasák
Zřizovatel:	Obec Stará Paka, Revoluční 180, 507 91 Stará Paka
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Jičín, Denisova 1073, 506 01 Jičín
Termín inspekce:	6. a 7. dubna 1999
Inspektor:	Mgr. Jiří Jetel
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 2223/97 vydané ŠÚ Jičín dne 2. 10. 1997, Výroční zpráva za školní rok 1997/98, rozvrh hodin pro školní rok 1998/99, vzdělávací program Základní škola č.j.16847/96-2 s úpravami a doplňky schválenými MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25018/98-22, Vnitřní řád pro žáky ZŠ ve Staré Pace, třídní knihy, personální dokumentace pracovníků školy, podkladová inspekční dokumentace, minimální preventivní program (nedatován), přehled rozmístění žáků 9. ročníku ve školním roce 1997/98, čtvrtletní práce z matematiky, protokoly z laboratorních cvičení z fyziky a chemie, školní sešity žáků, školní časopis 1/99.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Masarykova základní škola Stará Paka je plně organizovanou školou bez právní subjektivity. V tomto školním roce se ve škole vzdělává 222 žáků. Žáci jsou umístěni do deseti tříd (paralelní jsou sedmé třídy). Zhruba čtvrtina žáků je dojíždějících ze spádových obcí z oblasti ležící mezi Novou Pakou a Levínskou Olešnicí. Součástí školy je školní družina.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické zajištění bylo posuzováno vzhledem k výuce přírodovědných předmětů a matematiky.

Výuka fyziky a chemie probíhá v odborné učebně, která slouží i pro konání laboratorních cvičení. Učebna je vybavena pracovními stoly s elektrickými rozvody, středem učebny je samostatně veden rozvod vody a plynu. Tato odborná učebna byla vybudována již před 25 lety a potřebuje provést celkovou modernizaci. Vybavení učebny i přiléhajícího kabinetu fyziky a chemie učebními pomůckami, chemickým nádobím a laboratorním nářadím je dostatečné. Vybavení základními chemikáliemi je postačující pro realizaci plánovaných laboratorních cvičení i žákovských a demonstračních pokusů. Žákovské soupravy pro pokusy z chemie jsou zastaralé a nekompletní. Soupravy pro pokusy z fyziky jsou udržovány ve funkčním stavu a v průběhu hospitační činnosti byly používány ve výuce. Základní didaktická technika, kterou je učebna vybavena, je běžně využívána.

Nedostatek vnitřních prostorů školy neumožňuje vybudovat samostatné odborné učebny s kabinety, proto výuka ostatních přírodovědných předmětů a matematiky je uskutečňována v některých kmenových učebnách, které jsou částečně vybaveny pomůckami pro výuku těchto předmětů. Uložení pomůcek ve skříních, které jsou umístěny v těchto kmenových učebnách nebo na chodbách, je nepřehledné a nevyhovující. Ztěžuje to přípravu a operativní používání pomůcek ve výuce.

Celkové vybavení učebními pomůckami pro výuku sledovaných předmětů je však dostatečné, přestože část využívaných pomůcek je již zastaralá.

V současné době probíhá postupná obnova fondu učebnic pro výuku přírodovědných předmětů a matematiky. U jednotlivých předmětů dochází i ke sjednocení používaných učebnic v rámci jedné řady vydávané týměž nakladatelem. Doposud jsou pro výuku přírodovědných předmětů používány vedle učebnic vydaných SPN Praha i novější učebnice vydávané nakladatelstvem Fortuna, Scientia, Prometheus a Kvarta. Všechny používané učebnice mají platnou schvalovací doložku MŠMT.

Rychlost inovace učebnic a učebních pomůcek se vzhledem k finanční náročnosti i výši přidělovaných finančních prostředků postupně snižuje. Při jejich pořizování se více přihlíží k účelnosti a využitelnosti.

Materiálně technické podmínky jsou z hlediska zajištění výuky hospitovaných předmětů hodnoceny průměrně.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Základní psychohygienické zásady ve směru k žákům byly v průběhu výuky dodržovány. Pouze v některých vyučovacích hodinách bylo vhodné častěji dát prostor pro uvolnění a relaxaci žáků.

V rozvrhu hodin jsou mezi odpoledními vyučovacími hodinami zařazeny pouze pětiminutové přestávky, což je v rozporu s ustanovením § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, které stanovuje délku přestávek nejméně desetiminutovou. Jako důvod krácení přestávek je uváděna nutnost přizpůsobit provoz školy tak, aby dojíždějícím žákům bylo umožněno vhodné dopravní spojení. Povolení MŠMT o udělení výjimky však nebylo předloženo.

Fyzikální podmínky (světelné, tepelné a kvalita ovzduší), za kterých výuka probíhala, byly dle subjektivního posouzení velmi dobré.

Učebny jsou dostatečně světlé a prostorné. Pracovní místa žáků jsou většinou vybavena starším nábytkem, přiměřeným svojí velikostí tělesnému vzrůstu žáků. Interiéry tříd jsou vkusně vyzdobeny a vytváří vhodné pracovní prostředí.

Celkově je výzdoba prostorů školy na velmi dobré úrovni. Chodby školy jsou účelně vyzdobeny a doplněny informačními nástěnkami. Ve vestibulu jsou umístěny samostatné vitríny jednotlivých tříd, kde žáci prezentují úspěchy své práce.

Pro relaxaci žáků o přestávkách slouží část venkovní plochy, která je za tímto účelem upravená a vybavená (zámková dlažba, lavičky, stoly pro stolní tenis).

Pitný režim žáků je zajišťován pravidelným denním prodejem ovocných nápojů v krabičkách.

V průběhu inspekce byla čistota a hygiena prostředí na vysoké úrovni.

Zajištění psychohygienických podmínek, v nichž probíhá výuka, je na běžné úrovni. Celková estetická úroveň prostředí je hodnocena nadprůměrně.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuka většiny sledovaných předmětů (matematika, fyzika, chemie, přírodopis) je na 2. stupni školy zajištěna vyučujícími, kteří mají odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost. Pouze část výuky fyziky (60 % hodin) je zajištěna učitelem bez odborné způsobilosti pro výuku tohoto předmětu.

V minulém roce došlo k výrazným změnám v personálním složení vyučujících přírodovědných předmětů (přestěhování, odchod do důchodu). Z tohoto důvodu není dosud personální obsazení plně stabilizované (část výuky matematiky a fyziky je zajišťována učitelkou v důchodě a nepříznivá je i skutečnost, že polovina učitelů přírodovědných předmětů je dojíždějících). Je proto zapotřebí natrvalo zajistit doplnění učitelů přírodovědných předmětů o dalšího stálého vyučujícího.

Personální struktura není plně stabilní. Zajištění personálních podmínek z hlediska kvalifikovanosti vyučujících přírodovědných předmětů je na běžné úrovni.

4 Plnění učebních osnov

Výuka ve všech ročnících probíhá podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR pod č.j. 16847/96-2. U všech přírodovědných předmětů je dodržen učební plán. Tematické plány, které byly vypracovány vyučujícími pro jednotlivé předměty, svým obsahem zahrnují učivo stanovené učebními osnovami. Rozložení učiva v tematických plánech je většinou prováděno na základě dohody mezi vyučujícími téhož předmětu.

Při porovnání obsahu probraného učiva zapsaného v třídních knihách s obsahem učiva stanoveného učebními osnovami nebyly zjištěny rozdíly. Z vlastní hospitační činnosti vyplývá, učební osnovy jsou ve všech přírodovědných předmětech průběžně naplňovány co do obsahu učiva, tak i stanovených specifických vzdělávacích cílů. Do výuky matematiky bylo v 9. ročníku zařazeno i rozšiřující učivo. Doporučené přístupy k obsahu a organizaci výuky jsou respektovány.

V návaznosti na výuku sledovaných předmětů je ve škole zavedena jen úzká nabídka volitelných a nepovinných předmětů. Pouze na matematiku navazuje zájmový kroužek matematiky pro žáky vyšších ročníků.

Plnění učebních osnov je spíše nadprůměrné. V nabídce volitelných předmětů není zaveden žádný předmět, který by navazoval na přírodovědné předměty.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Matematika

Zhlédnuté vyučovací hodiny matematiky měly jasně určené cíle. U většiny hodin převažovala klasická stavba (ověření znalostí, výklad, upevnění učiva) s rovnoměrným časovým rozvržením jednotlivých částí a dobrou organizací práce. Při výuce byly respektovány základní didaktické zásady. Výuka byla většinou vedena frontálním způsobem s využitím tradičních metod práce (výklad vedený metodou řízeného rozhovoru se střídala se samostatnou prací žáků při řešení matematických úloh, občas byly zařazeny soutěžní a problémové úkoly). Metody práce byly většinou vhodně volené vzhledem k probíraným tématům učiva a umožňovaly žákům aktivně se zapojovat do výuky.

Vzájemná důvěra a vstřícnost mezi vyučujícími a žáky i přirozené vedení žáků k vytčenému cíli umožnily vytvoření klidné pracovní atmosféry.

Ve výuce vedené začínající učitelkou se částečně projevila její menší pedagogická zkušenost (nižší pozornost byla věnována uplatňování některých psychohygienických zásad, estetické úrovni čtvrtletních písemných prací žáků a provádění závěrečného zhodnocení práce žáků ve výuce). Na druhé straně se výrazně projevovала její snaha o využívání efektivních metod práce.

Při výuce byla uplatňována zpětná vazba směřující k ověření znalostí žáků a úrovně pochopení nového učiva. Žáci na kladené otázky většinou správně odpovídali. Ústní projevy žáků byly korigovány, žáci byli vedeni k přesnosti a kultuře vyjadřování. Prokazované vědomosti a dovednosti žáků byly většinou na běžné úrovni vzhledem k požadavkům stanoveným učebními osnovami.

Čtvrtletní kontrolní práce jsou pravidelně zařazovány, zadávané úlohy vychází z učiva probraného v posledním čtvrtletí, svojí náročností jsou přiměřené schopnostem žáků, vyhodnocování je prováděno dle stanoveného bodového systému, klasifikace je v relaci s klasifikací žáků na vysvědčení, rozbor výsledků a opravy kontrolních prací jsou prováděny, zvláště je věnována pozornost úlohám, jejichž vyřešení činilo žákům největší problémy.

Při výuce bylo využíváno učebnic, vhodných názorných pomůcek vlastní výroby. Didaktická technika nebyla využita.

Celkově je kvalita výuky matematiky na běžné úrovni.

Přírodovědné předměty

V rámci přírodovědných předmětů byly hospitovány hodiny fyziky, chemie a přírodopisu. Sledované hodiny měly jasně vymezené vzdělávací cíle. Obsah probíraného učiva byl v souladu s časovým uspořádáním učiva v tematických plánech vyučujících. Většina vyučovacích hodin měla klasickou stavbu. Výklad učiva byl velmi dobře připraven jak po stránce didaktické, tak i metodické. Metody práce byly voleny přiměřeně k obsahu učiva i věku žáků. Použité formy a metody práce podporovaly aktivní zapojení

žáků do procesu učení. Při výuce bylo využito žákovských pokusů, samostatné práce s informacemi a odbornou literaturou, týmové práce i problémového vyučování. Organizace práce byla ve většině hodin velmi dobrá. Pouze v některých vyučovacích hodinách bylo nevhodně provedené časové rozvržení jednotlivých částí stavby hodiny (zdlouhavé prověřování znalostí, malý časový prostor pro shrnutí a zhodnocení).

Žáci získávali znalosti a dovednosti v žádoucím obsahu, rozsahu i tempu. Teoretické poznatky byly v rovnováze s poznatky empirickými. Důraz byl kladen na rozvíjení rozumových schopností žáků, na osvojení základních metod práce při poznávání přírodních objektů, procesů a jevů, na samostatnou tvůrčí činnost žáků. Při výuce bylo často využíváno mezipředmětových vztahů.

Vnitřní diferenciaci při výuce a individuální přístup k žákům nebyly výrazně uplatňovány.

Hodnocení žáků při ústním zkoušení bylo přiměřené jejich výkonům. Náročnost kladená na žáky odpovídala požadavkům standardu základního vzdělání. Prokazované vědomosti a dovednosti žáků byly na dobré úrovni.

Během výuky vyučující ověřovali kontrolními otázkami pochopení zadávaných úkolů a žáci byli vedeni i k sebekontrolě své práce. Průběžné hodnocení prováděné vyučujícími mělo spíše motivační charakter.

V průběhu většiny sledovaných vyučovacích hodin se žáci aktivně zapojovali do výuky. Při výkladu byly využívány zkušenosti a poznatky žáků. Pro motivaci žáků bylo v některých hodinách vhodným způsobem využito aktuálních informací ze světa vědy a techniky i referátů vypracovaných žáky. Žákům byl ponechán dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru. Komunikační dovednosti žáků byly v jednotlivých třídách na rozdílné úrovni dané nejenom rozdílným věkem žáků, ale i nevyrovnanou intelektovou úrovní žáků.

V průběhu sledovaných hodin převládala pracovní atmosféra. Žáci se dovedli soustředit na svou práci a prokazovali dobré osvojení pracovních návyků. Vyučovací hodiny se vesměs vyznačovaly velmi dobrou pracovní kázní.

Psychohygienické podmínky výuky byly dobré. Vztahy mezi učiteli a žáky byly korektní, přátelské a vstřícné.

Při výuce byly používány učebnice, názorné pomůcky i aktuální informační materiály. Byla využita i část technického vybavení učebny (elektrické nízkonapětové rozvody, didaktická technika, učební pomůcky pro demonstrační pokusy).

Efektivita výuky ve sledovaných hodinách byla vesměs velmi dobrá.

Laboratorní cvičení jsou průběžně konána. Laboratorní protokoly i zápisy žáků v pracovních sešitech jsou přehledně a účelně vedeny na velmi dobré estetické úrovni.

Celkově je výuka sledovaných přírodovědných předmětů hodnocena spíše nadprůměrně.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Hodnocení je prováděno na základě pozorování při hospitační činnosti a na základě posouzení některých dílčích aktivit a výsledků v oblasti výchovně vzdělávací činnosti školy.

Ve sledovaných hodinách matematiky a přírodovědných předmětů byli žáci vedeni k funkčnímu, logickému myšlení a přesnému vyjadřování. Prokazované vědomosti a dovednosti žáků byly většinou na dobré úrovni. Žáci si uvědomovali základní vztahy

a souvislosti mezi jednotlivými poznatky a prokazovali přiměřenou schopnost je aplikovat při řešení praktických úloh. Osvojení základních poznávacích dovedností i pracovních návyků pro samostatnou práci s učebnicí a informacemi bylo také na dobré úrovni. Žáci byli vedeni k ověřování užitečnosti a významnosti získaných poznatků a k postupnému vytváření uceleného obrazu přírodní skutečnosti. Při řešení otázek z oblasti lidských vztahů a životních hodnot žáci dovedli zaujmout vhodné postoje. Komunikační dovednosti žáků byly na běžné úrovni.

Škola pro možnost porovnání vzdělávacích výsledků své práce s ostatními srovnatelnými školami využívá testů KALIBRO a testů DOTEST II z počítačového programu pro přírodovědné předměty. Výsledky testů v přírodovědných předmětech jsou na běžné úrovni v porovnání s výsledky srovnatelných škol.

V průběhu celé inspekce bylo pozorováno velmi slušné chování a vystupování žáků, žáci respektovali zásady společenského chování a vnitřní řád školy (ve vnitřním řádu pro žáky jsou však uváděny především povinnosti žáků a chybí zde uvedení jejich práv). Postoje žáků a jejich hodnotové orientace se jevíly přiměřené k jejich věku.

Škola věnuje náležitou pozornost zapojování žáků do matematických a přírodovědných soutěží a olympiád. V tomto školním roce byli žáci úspěšně zapojeni do řešení matematické a chemické olympiády, matematické soutěže "Klokan" a do řešení příkladů "Pythagoriády". V okresním kole matematické olympiády bylo získáno 8. místo a v olympiádě chemické 9. místo.

V rámci vzdělávacího programu je pro žáky 7. ročníku každoročně pořádán lyžařský výcvikový kurz a pro žáky 3. a 4. ročníku je zajištěn plavecký výcvik. Vedení obou výcvikových kurzů je zabezpečeno kvalifikovanými instruktory.

Na rozvoji a formování osobnosti žáků se podílí svojí činností i 10 zájmových kroužků, které byly pro žáky zavedené školou. Zde je nabídka dostatečně pestrá a široká v porovnání s nabídkou volitelných předmětů a umožňuje žákům plně rozvíjet jejich zájmy. Do činnosti kroužků je zapojeno více jak 70 % žáků.

Na velmi dobré úrovni je veden školní časopis, který účinným způsobem napomáhá k vedení žáků ke správným hodnotovým cílům i k přijímání mravních a občanských hodnot, které jsou významné pro rozhodování a jednání v dalším životě.

Zvýšená pozornost se věnuje ve škole prevenci sociálně negativních jevů. Základní zásady programu minimální prevence jsou shrnuty do deseti bodů, jejichž plnění je pravidelně vyhodnocováno. V programu je kladen důraz na včasné odhalování příčin sociálně negativních jevů, na práci s rizikovými dětmi za spoluúčasti rodičů a na zajištění dostatečného toku vhodných informací směrem k žákům. Ve škole nebyly řešeny závažnější problémy z této oblasti.

Velmi dobrých výsledků bylo dosaženo v rozmístění žáků loňského 9. ročníku. Z počtu 28 žáků bylo 18 žáků přijato na studijní a učební obory s maturitou.

Škola vytváří dostatečný prostor a podmínky pro individuální rozvoj žáků. Hodnocení školy z hlediska výsledků vyučování je spíše nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Materiálně technické podmínky, psychohygienické podmínky i personální zajištění výuky matematiky a přírodovědných předmětů je na běžné úrovni.

Učební osnovy jsou průběžně plněny na velmi dobré úrovni. Nabídka volitelných předmětů zavedená v rámci přijatého vzdělávacího programu je nízká, bohatá však je nabídka zájmových útvarů realizovaných školou pro žáky.

Ve sledované výuce byly vyučovací hodiny s velmi dobrou efektivitou v rovnováze s vyučovacími hodinami běžné úrovně. Výuka matematiky byla vedena na jedné straně velmi zkušenou učitelkou a na druhé straně začínající učitelkou. Rozdílná kvalita výuky se odrazila v celkovém hodnocení. Celková kvalita výuky matematiky je průměrná, zatímco celková kvalita výuky přírodovědných předmětů je hodnocena spíše nadprůměrně.

Škola z hlediska rozvoje osobnosti, utváření všeobecné vzdělanosti, kulturnosti, hodnotových orientací a postojů žáků je hodnocena spíše nadprůměrně.

Podmínky a průběh vzdělávání jsou zajišťovány na běžné úrovni.

Podmínky pro výkon inspekce byly velmi dobré.

Doporučení:

- pokračovat v inovaci fondu učebnic a v rámci jednotlivých předmětů zajistit používání učebnic jedné řady,
- usilovat o postupné provedení rekonstrukce vnitřní části budovy a provedení modernizace jejího materiálně technického vybavení,
- vyřadit zastaralé a nefunkční učební pomůcky,
- v rámci hospitační činnosti sledovat i dodržování základních psychohygienických zásad, využívání učebních pomůcek a didaktické techniky ke zvýšení účinnosti a efektivity výuky, vhodnost časového rozvržení vyučovací hodiny, využívání nových metod a forem práce, uplatňování individualizace a diferenciací ve výuce,
- usilovat o vytvoření podmínek, které umožní provést stabilizaci pedagogického sboru,
- rozšířit nabídku volitelných předmětů v návaznosti na přírodovědné předměty,
- zavést metodickou sekci přírodovědných předmětů, stanovit obsah její činnosti a kompetence,
- realizovat plán uvádění pro začínající učitelku a umožnit jí dostatek náslechu v hodinách u zkušených učitelů,

razítko

Podpis inspektora

Jiří Jetel v. r.

V Jičíně dne 5. května 1999

Přílohy: ---

Inspekční zprávu jsem převzal dne 20. května 1999.

razítko

Podpis ředitele školy

Kamil Pasák v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	4. 6. 1999	092 118/99-5072
Školský úřad:	4. 6. 1999	092 119/99-5072
Rada školy:	4. 6. 1999	092 120/99-5072

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	připomínky nebyly předány